

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६
नुसार कृषि व पदुम विभागाच्या
अखत्यारीतील कृषि आयुक्तालय व
अधिनस्त क्षेत्रीय कार्यालयांतील गट-अ ते
गट-ड संवर्गातील पदे दिव्यांगासाठी
सुनिश्चित करणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक :- कृषिआ-२५१९/प्र.क्र.५३/१६ए,

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक :- १२ फेब्रुवारी, २०२१.

वाचा:- १) दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६

२) केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची दि. ०४.०१.२०२१ ची अधिसूचना

३) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन परिपत्रक क्र. दिव्यांग-२०१९/
प्र.क्र.२५१/दि.क.२, दि. १२.११.२०२०

४) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन निर्णय क्र.दिव्यांग-२०१९/प्र.क्र.२५१/दि.क्र.२,
दि. ०२.०२.२०२१.

प्रस्तावना:-

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार दिव्यांगासाठी शासन सेवेतील पदांची पदसुनिश्चिती करणे आवश्यक आहे. यासाठी केंद्र शासनाने दि.०४.०१.२०२१ च्या अधिसूचनेन्वये दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी करून सदर यादी केंद्र शासनाच्या www.disabilityaffairs.gov.in या संकेतस्थळावर Policy/Act/Rules-Notification येथे List of Post identification suitable for Persons with Benchmark Disability notified on ०४.०१.२०२१ या शिर्षाखाली प्रसिध्द केली आहे. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने दि. ०२.०२.२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये, राज्य शासनाच्या आस्थापनेवरील पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करण्याबाबतच्या सूचना निर्गमित केल्या आहेत. सदर शासन निर्णयातील निर्देशास अनुसरून कृषि व पदुम विभागाच्या अखत्यारीतील कृषि आयुक्तालय व अधिनस्त क्षेत्रीय कार्यालयातील गट-अ ते गट-ड संवर्गातील दिव्यांग प्रवर्गासाठी सुनिश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार राज्य शासनाच्या अखत्यारीतील पदांची पदसुनिश्चिती करण्यासाठी केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांनी दि. ०४.०१.२०२१ च्या अधिसूचनेन्वये दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी करून प्रसिध्द केलेली आहे. त्यामध्ये नमूद केल्यानुसार केंद्र शासनाने पदसुनिश्चिती करून दिव्यांगासाठी पदे सुनिश्चित केलेली गट"अ" ते गट "ड" मधील जी पदे राज्य शासनाच्या आस्थापनेवर आहेत अशा पदांबाबत तसेच केंद्र शासनाने प्रसिध्द केलेल्या यादीतील ज्या पदांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या, कामाचे स्वरूप व प्रचलित

वेतनश्रेणी राज्य शासन सेवेतील पदांशी समान आहेत, अशा पदांची पदनामे जरी भिन्न असली तरी राज्य शासन सेवेतील ती पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित राहतील, अशा सूचना सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने दि.०२.०२.२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या आहेत.

२. त्यास अनुसरून केंद्र शासनाने निर्गमित केलेल्या दि.०४.०१.२०२१ रोजीच्या अधिसूचनेतील दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या गट-अ ते गट-ड संवर्गाकरीता प्रसिध्द केलेल्या यादीतील कृषि आयुक्तालय व अधिनस्त क्षेत्रीय कार्यालयातील गट-अ ते गट-ड संवर्गातील पदांसाठी या शासन निर्णयान्वये, दिव्यांगासाठी **विवरणपत्र-अ आणि विवरणपत्र-ब** मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे पदे सुनिश्चित करण्यात येत आहेत.

३. सदर शासन निर्णय, केंद्र शासनाच्या केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची दि.०४.०१.२०२१ ची अधिसूचना व सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या दि.०२.०२.२०२१ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या सूचनेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्र. २०२१०२१२१४५४२५४८०१ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरी ने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(अ.नि.साखरकर)

सहपत्र:- विवरणपत्र-अ व ब

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. मंत्री (कृषि) मंत्रालय, मुंबई,
४. मा. राज्यमंत्री (कृषि) मंत्रालय, मुंबई
५. मा. विरोधी पक्षनेता, विधान परिषद/विधानसभा विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
६. मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
७. मा. प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. मा. प्रधान सचिव (पदुम) कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. मा. सचिव, (कृषि) कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०. मा.सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई
११. आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, आयुक्तालय, पुणे,
१२. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, पुणे
१३. सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक
१४. सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
१५. सह/उप सचिव, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१६. निवडनस्ती.

शासन निर्णय क्रमांक:-कृषिआ-२५१९/प्र.क्र.५३/१६ए, दि.१२ फेब्रुवारी, २०२१ सोबतची विवरणपत्रे

विवरणपत्र-अ
कृषि विभागातील दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करावयाची पदे

अ. क्र.	कृषि विभागातील पदाचे नाव	शारीरिक योग्यता	दिव्यांग आरक्षणाचा सुयोग्य प्रकार	पदाच्या कर्तव्य/जबाबदाऱ्या/कामाचे स्वरूप (संक्षिप्त)
गट-अ				
१	प्रशासकीय अधिकारी सामान्य राज्य सेवा, वर्ग-१	S.C.RW.ST.SE	OL.BL.OA.HH.LV. AAV.LC.DW	आस्थापना विभागातील कामकाजावर पर्यवेक्षीय नियंत्रण, सादर केलेल्या नस्ती पडताळून योग्य त्या सूचना देणे, वि.चौ., तक्रार प्रकरणे, निलंबन प्रकरणे यांचा आढावा घेणे. वि.चौ. अधिकारी / सादरकर्ता अधिकारी यांची नेमणूक करणे इ. कार्यालयीन कामकाज
२	सहाय्यक प्रशासन अधिकारी सामान्य राज्य सेवा वर्ग-२	S.RW.SE.MW.C	OL.OA.BL.HH.LV. AAV.LC.DW	कार्यासनातील लिपिक वर्गीय कर्मचारी यांचे कामकाजावर नियंत्रण ठेवणे / कार्यालयीन कामकाज
गट-क				
३	लघुलेखक (उच्चश्रेणी)	S.ST.BN.MF.RW.SE	OL.BL.OA.LV. AAV.LC.DW	लघुलेखन, टंकलेखन, बैठकांचे इतिवृत्त नोंदविणे इत्यादी कार्यालयीन कामकाज
४	लघुलेखक (निम्नश्रेणी)	S.ST.W.L.MF.SE.RW.H.C.	OA.OL.BL.OAL.LV. AAV.LC.DW	लघुलेखन, टंकलेखन, बैठकांचे इतिवृत्त नोंदविणे इत्यादी कार्यालयीन कामकाज कार्यालयीन कामकाज
५	लघुटंकलेखक	S.ST.W.L.MF.SE.RW.H.C.	OA.OL.BL.OAL.LV. AAV.LC.DW	लघुलेखन, टंकलेखन, बैठकांचे इतिवृत्त नोंदविणे इत्यादी कार्यालयीन कामकाज कार्यालयीन कामकाज
६	सहाय्यक अधीक्षक	S.ST.W.SE.RW.H.C.	OA.OL.BL.OAL.LV.HH AAV.LC.DW	विषयाशी संबंधित पत्रव्यवहार हाताळणे, नस्ती वरिष्ठांना निर्णयासाठी सादर करणे इत्यादी कार्यालयीन कामकाज
७	वरिष्ठ लिपीक	S.ST.W.RW.H.C.	OA.OL.BL.OAL.LV.HH AAV.LC.DW	विषयाशी संबंधित पत्रव्यवहार हाताळणे, नस्ती वरिष्ठांना निर्णयासाठी सादर करणे इत्यादी कार्यालयीन कामकाज
८	लिपीक	S.ST.W.MF.SE.RW.H	OA.OL.OAL.BL.LV.HH AAV.LC.DW	विषयाशी संबंधित पत्रव्यवहार हाताळणे, टंकलेखन करणे, नस्ती वरिष्ठांना निर्णयासाठी सादर करणे इत्यादी कार्यालयीन कामकाज

अ. क्र.	कृषि विभागातील पदाचे नाव	शारीरिक योग्यता	दिव्यांग आरक्षणाचा सुयोग्य प्रकार	पदाच्या कर्तव्य/जबाबदाऱ्या/कामाचे स्वरूप (संक्षिप्त)
९	आरेखक	S.ST.W.BN.MF.SE.RW.C.	OA.OL.BL.HH. AAV.LC.DW	कार्यालयीन कामकाज
गट-ड				
१०	शिपाई	S.ST.W.F.PP.L.KC.B.SE	OL.HH.LV.B. AAV.LC.DW	कार्यालयीन कामकाज
११	प्रथम श्रेणी मजूर	S.ST.W.F.PP.L.KCB.SE.H.RW	OL.HH.LV. AAV.LC.DW	फळरोपवाटीका व बीज गुणन केंद्रावरील कामकाज
१२	स्वच्छक	S.ST.W.KC.F.PP.L.SE	OL.HH.LV. AAV.LC.DW	कार्यालयीन स्वच्छता
१३	टिलर ऑपरेटर	S.ST.BN.L.KC.SE	OL.LV.HH. LC.AAV	प्रक्षेत्रावर टिलर चालविणे
१४	प्रयोगशाळा सहाय्यक/ परिचर	S.ST.W.F.PP.L.KCB.SE.H.RW	OL.HH.LV. AAV.LC.DW	प्रयोगशाळेतील कामकाज

विवरणपत्र-ब

केंद्र शासनाने प्रसिध्द केलेल्या यादीतील ज्या पदांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या, कामाचे स्वरूप व प्रचलित वेतनश्रेणी राज्य शासन सेवेतील पदांशी समान आहेत, अशी पदनामे भिन्न असलेली कृषि विभागातील पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करणेबाबत...

अ. क्र.	केंद्र शासनाच्या अधिसूचनेतील पदाचे नाव	कृषि विभागातील पदाचे नाव	शारीरिक योग्यता	दिव्यांग आरक्षणाचा सुयोग्य प्रकार	पदाच्या कर्तव्य/जबाबदाऱ्या/कामाचे स्वरूप (संक्षिप्त)
१	Deputy Director (Horticulture)	कृषि उपसंचालक मंकृसे गट-अ उपविभागीय कृषि अधिकारी, कृषि विकास अधिकारी, बीज परिक्षण अधिकारी, सांख्यिकी वर्ग-१,	ST.W.BN.SE.MF.S.C.RW.KC.	OA.OL.HH. LV. AAV.LC.DW	उपविभागाचा प्रमुख, अधिनस्त तालुक्यांमधील क्षेत्रीय कार्यालयांवर देखरेख, प्रसंगी क्षेत्रभेटी देणे व कार्यालयीन कामकाज.
२	Soil Conservation Officer, Assistant Soil Survey Officer	महाराष्ट्र कृषि सेवा गट-ब तालुका कृषि अधिकारी, तंत्र अधिकारी, सांख्यिकी वर्ग-२, मोहिम अधिकारी, जिकृअ, जिल्हा मृद चाचणी मृद सर्वेक्षण अधिकारी, रसायन शास्त्रज्ञ	S.ST.W.BN.H.C.KC.RW.S.H.SE	OA.HH OL. LV. AAV.LC.DW	तालुका प्रमुख, अधिनस्त तालुक्यामधील मंडल कार्यालयांवर देखरेख, प्रसंगी क्षेत्रभेटी देणे व कार्यालयीन कामकाज
३		महाराष्ट्र कृषि सेवा गट-ब (कनिष्ठ) मंडल कृषि अधिकारी, कृषि अधिकारी, जिल्हा गुणनियंत्रण निरीक्षक	S.ST.W.BN.C.KC.RW.S.SE	OA.HH OL.AAV.LC.DW	मंडळामधील कृषि पर्यवेक्षक व कृषि सहाय्यकांच्या कामकाजावर देखरेख, नियंत्रण व त्यांना मार्गदर्शन करणे. प्रसंगी क्षेत्रभेटी देणे व कार्यालयीन कामकाज
४		कृषि अधिकारी (जिल्हा परिषद) गट-ब (कनिष्ठ) (राजपत्रित)	S.ST.W.BN.C.KC.RW.S.SE	OA.HH OL.AAV.LC.DW	अधिनस्त विस्तार अधिकारी (कृषि) यांच्या कामकाजावर देखरेख, नियंत्रण व त्यांना मार्गदर्शन करणे. प्रसंगी क्षेत्रभेटी देणे व कार्यालयीन कामकाज

५	Field Supervisor Horticulture Supervisor	कृषि पर्यवेक्षक	S.ST.W.BN.H.C.KC.RW.S.H.SE	OA.HH.OA,OL, AAV.LC.DW	क्षेत्रीय स्तरावर प्रत्यक्ष शेतकऱ्यांना भेटी देणे व सोपविलेले कामकाज पार पाडणे व कार्यालयीन कामकाज
६	Agriculture Assistant	कृषि सहाय्यक	S.ST.W.L.BN.MF	HH.OA,OL, AAV.LC.DW	क्षेत्रीय स्तरावर प्रत्यक्ष शेतकऱ्यांना भेटी देणे व सोपविलेले कामकाज पार पाडणे व कार्यालयीन कामकाज
७	Mali	माळी	BN.KC.MF.SE	OL.LV.HH. AAV.LC.DW	फळरोपवाटीका व बीज गुणन केंद्रावरील कामकाज

Abbreviations:

Sr. No.	Abbreviation	Long Form	Sr. No.	Abbreviation	Long Form
१	B	Blind	९	DW	Dwarfism
२	LV	Low Vision	१०	AAV	Acid Attack Victim
३	D	Deaf	११	ASD	Autism Spectrum Disorder (M)
४	HH	Hearing Handicapped	१२	ID	Intellectual Disability
५	OL	One Leg	१३	SLD	Special Learning Disability
६	OAL	One Arm and One Leg	१४	MI	Mental Illness
७	CP	Cerebral Palsy	१५	MD	Multiple Disabilities.
८	LC	Leprosy Cured			

Abbreviations:

Sr. No.	Abbreviation	Long Form	Sr. No.	Abbreviation	Long Form
१	S	Sitting	७	PP	Pulling & Pushing
२	ST	Standing	८	MF	Manipulation by Fingers
३	W	Walking	९	SE	Seeing
४	BN	Bending	१०	H	Hearing
५	L	Lifting	११	C	Communication
६	KC	Kneeling & Crouching			